GLASNIK

OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA LJUBLJANA-OKOLICA IN MESTNEGA LJUDSKEGA ODBORA LJUBLJANA

ŠTEVILKA 19. — LETO I. LJUBLJANA, 7. DECEMBRA 1954

MESTNI LJUDSKI ODBOR LJUBLJANA

POROČILO SVETA ZA SOCIALNO VARSTVO MLO ZA SEJO MLO LJUBLJANA

SOCIALNO VARSTVO ODRASLIH OSEB NA OBMOČJU LJUBLJANE

To poročilo zajema samo socialno varstvo (odraslih) oseb v ožjem pomenu, kajti poročilo o socialnem zavarovanju kot sestavnem delu socialnega varstva bo zaradi obširne problematike moralo biti predmet posebnega razpravljanja. Prav tako bo treba vprašanja socialnega varstva mladine razpravljati v ločenem poročilu, ker bi se sicer ta važna problematika ne mogla do kraja pregledati v sklopu celokupne materije socialnega varstva.

Socialno varstvo v širšem pomenu je družbena panoga, ki zajema področje skrbi za človeka od njegovega začetka. Že samo to dejstvo kaže, da je socialno varstvo izredno široka družbena dejavnost. Še večje in globlje pa postane njeno torišče, če se analizirajo vsi pojavi, ki so vezani na socialno varstvo, in aspekti, pod katerimi je treba reševati posamezne primere, ki so vsak zase problem. Socialno varstvo, a še posebej socialno varstvo v ožjem smislu, ne dopušča uporabe vzorčnih metod, temveč zahteva le individualnih prijemov. Izjema je le preventivno socialno varstvo, kjer s posebnim uspehom prihajajo do izraza posegi in delovanje družbenih organizacij (Socialistične zveze, sindikatov, ZB, mladinskih organizacij, ženskih društev, Društva prijateljev mladine, Rdečega križa, športnih organizacij itd.), katerih delovanje pa se v naši družbeni skupnosti z uspehom uveljavlja tudi pri reševanju posameznih problemov. Delo na področju socialnega varstva zahteva od ljudi, ki se z njim ukvarjajo, posebnega razumevanja za težave sočloveka, ki so lahko materialne, a tudi psihične. Seveda tako razumevanje nikakor ne sme preiti v tako imenovano »socialo«, ker bi s tem družbena vloga socialnega varstva izgubila na svojem pomenu v tem smislu, da nudi neposredno materialno pomoč samo tam, kjer je neobhodno potrebno, a da povsod drugod poizkuša z mentalno-higienskimi in vzgojnimi metodami odpravljati nastale socialne probleme, odnosno preprečevati njihovo nastajanje.

Treba je priznati, da se na sistematičnem študiju metod za odkrivanje socialnih problemov do sedaj ni mnogo storilo. S temi problemi so se v glavnem ukvarjali le posamezniki in še to le sporadično. V zadnjem času pa se poglabljanju v socialne probleme poklanja čedalje večja skrb. Še prav posebno je treba poudariti tendenco, da se od starih, klasičnih metod dela socialnega varstva, ko se je smatralo, da je edino pravilen prijem zdravljenje nastalih primerov, postopoma prehaja na preventivno zaščito tudi na področju socialnega varstva. Razumljivo je, da nov način dela ni lahak in da je za to treba večjih priprav, zlasti ob pritegnitvi družbenih organizacij in z vzgojo novih kadrov, ki bodo sposobni, da socialne probleme rešujejo na način, kot to zahteva naša družbena stvarnost.

Način dela pri MLO

Delo v takem smislu je bilo v zadnjem letu zastavljeno tudi pri MLO, ki je pričel z ustrezno prevzgojo obstoječih in z vzgojo novih kadrov. V ta namen so bili organizirani posebni tečaji, vendar pa bo potrebno, da se vsa dolžna skrb posveti tudi vzgoji socialnih delavcev v novi višji šoli za socialne delavce, ki jo ustanavlja Republiški svet za zdravstvo in socialno politiko. Tako vzgojeni socialni delavci bodo znali s polno odgovornostjo pritegniti k plodnemu sodelovanju terenske socialne delavce in s tem organizirati široko akcijo za odpravljanje, a kar je še važnejše, za preprečevanje nastanka nepotrebnih socialnih problemov, kjer je v glavnem vzrok človek sam, odnosno njegovo neodgovorno delovanje.

Za prikaz aktivnosti Sveta za zdravstvo in socialno politiko MLO odnosno novoustanovljenega Sveta za socialno varstvo je treba poudariti, da smatra za osnovo svojega delovanja stalno stremljenje, da z družbenim sodelovanjem rešuje po možnosti čimveč socialnih problemov, zavedajoč se dejstva, da niti še tako številen aparat ne bi mogel uspešno reševati nastalih problemov, če se pri tem ne nasloni na čim širše sodelovanje množičnih organizacij in na široko mrežo državljanov, združenih v terenskih socialno-zdravstvenih svetih. Razen tega je Svet smatral za potrebno, da za reševanje konkretnih primerov formira razne odbore in komisije, ki jih vodijo člani Sveta, sestavljajo pa državljani, ki se bodisi po svojem družbenem položaju, bodisi v okviru svojega družbenega delovanja ukvarjajo s problemi socialnega varstva, odnosno z vprašanji, ki so tej problematiki blizu.

Pri težnji, da se preusmeri dosedaji sistem kurativnega socialnega varstva v sistem preventive, je Svet naletel na problem mentalitete kadra, ki je delal na tem področju v aparatu in na terenu. Ta kader je gledal na rešitev socialnih problemov predvsem s stališča dajanja socialne, oz. materialne pomoči, manj pa s stališča preprečevanja nastanka socialnih problemov in saniranja že nastalih socialnih slučajev. Njihova miselnost se postopoma preusmerja v zaželenem smislu, predvsem pod vplivom politike Sveta, delno pa tudi pod vplivom dela v odborih in komisijah, kjer posamezni uslužbenci opravljajo posle tajnikov in se tako na neposreden način seznanjajo s smernicami za novi način dela. V okviru Sveta sedaj sodelujejo štirje odbori: za zaščito matere in otroka, za socialno zaščito, za invalidske zadeve in za delo, poleg tega pa še šest komisij. Njihova primarna naloga je, da pripravljajo probleme za seje Sveta, delno pa so pooblaščeni za reševanje konkretnih stvari.

Vzroki socialnih problemov

Pri razmotrivanju vzrokov socialnih problemov se da priti do zaključka, da so ti predvsem naslednji:

1. **Prostitucija.** Mlada dekleta prihajajo v mesto in v industrijska središča. Tu ni nikogar, ki bi jih uvedel v popolnoma novo življenje, na delovnem mestu pa zahtevajo od njih le vestno opravljeno delo. Sindikalne organizacije bi morale prevzeti v takih primerih skrb za prilagoditev mladih deklet na novo življenje. K takim težavam se pridružijo dostikrat še razna, zlasti ljubezenska razočaranja, kar jih vrže v lahkotno življenje. Drugi razlog zapadanja v prostitucijo so neurejene materialne razmere in pa socialno okolje, iz katerega izhajajo taka dekleta. Sem je treba šteti napačno vzgojo, alkoholizem staršev, razkrojeno družinsko življenje, prepuščanje mladih ljudi samim sebi. Neredki so tudi primeri, da je družina sicer urejena (morda le navidezno), a je mlado dekle pod vplivom slabe družbe zapadlo v ta problem. V poslednjih dveh primerih bi morale zlasti terenske družbene organizacije ter terenski socialno-zdravstveni sveti posvetiti večjo skrb preventivnemu delu in reševati problem takrat, ko šele nastaja, ne pa šele, ko je že zagorelo in je mogoče le še bolj ali manj uspešno gasiti.

2. **Kriminaliteta:** V glavnem so tu isti vzroki kot pri prostituciji. Sorazmerno malo pa je kriminalnih dejanj zaradi težkega socialnega stanja. Tudi ta problem bi bilo treba reševati na isti način kot pojave prostitucije.

3. **Alkoholizem.** Ta problem je Svet za zdravstvo in socialno politiko MLO načel, vendar ga popolnoma ni bilo mogoče proučiti, ker se ni doslej nihče sistematično ukvarjal s takimi asocialnimi dejanji in ni možno dobiti potrebnega materiala. Tudi tu je treba delo za izkoreninjenje teh pojavov preusmeriti v preventivo, že nastale primere pa bi bilo treba zdraviti v zaprtem domu novega tipa, kjer bi bilo možno zdravljenje pod zdravniškim nadzorstvom in z delovno terapijo.

Preventivno delo

Glede uspešnosti preventivnega dela je bila že večkrat nakazana važnost dela na področju socialnega varstva v preventivnem smislu in to na raznih sestankih in sejah posameznih družbenih organizacij, vendar so se zaključile vse diskusije z ugotovitvijo, da je to delo zelo diskretno in terja za to posebno izobraženega kadra. Nobena izmed političnih, družbenih ali društvenih organizacij za to delo ni prijela, četudi imajo te organizacije, zlasti še ženske, mnogo tradicije v tem delu. Res je delo v socialni preventivi, pa tudi v kurativi zelo težko, ker se s človekom razpravlja njegovo osebno življenje. Zato je zelo važno pridobiti zaupanje prizadetega človeka, a kljub temu obdržati pravilni strokovni odnos, ki pa ne sme biti »sodniški«. Velikokrat greše socialni delavci tudi s tem, da vsilijo svoj načrt za zboljšanje položaja klienta, namesto da bi privedli klienta do tega, da sam napravi svoj načrt in mu ga pomagali razvijati. Popolnoma zgrešeno je tudi klienta prijemati ostro in »pridigati«. Tudi ta način dela socialnega dela ni uspešen. Klienta je treba znati poslušati, prenesti vse njegove izpade, se zamisliti v njegov položaj, analizirati njegovo stanje in postaviti diagnozo. Le na ta način je socialno delo lahko uspešno Za tako delo pa mora biti človek že po svojem značaju res človek, imeti mora ljubezen do dela, delati mora potrpežljivo in nikdar pričakovati za svoje delo nekega posebnega plačila. Največja nagrada socialnemu delavcu je ta, da je dosegel uspeh. Če človek socialno delo tako pojmuje, je razumljivo, da se družbene organizacije tega nekako izogibajo. Vendar iz časov NOB in iz prvih let po vojni lahko trdimo, da so prav družbene organizacije na tem področju mnogo napravile. Delo je bilo takrat mnogo lažje, ker je šlo predvsem za materialno skrb za človeka, manj za njegovo vzgojo. Toda tudi danes se najdejo na terenu ljudje (zlasti prosvetni in zdravstveni kader), ki imajo vse lastnosti socialnega delavca in bi lahko z uspehom delovali v okviru katere koli organizacije na socialnovarstvenem področju. Treba jim je dati le nekaj strokovne izpopolnitve.

Svet za zdravstvo in socialno varstvo se je delikatnosti tega dela zavedal in je zato priredil ciklus strokovnih predavanj za terenske socialne delavce. To delo se bo nadaljevalo, kajti treba je čimprej vzgojiti kader solidnih delavcev. V cilju poglobljenega dela na preventivnem področju je bil letos spomladi ustanovljen Center za patronažno službo. Delo Centra se za sedaj odvija predvsem v zdravstveno-preventivni smeri, manj pa v socialni, ker ni na razpolago šolanega kadra socialnih delavcev. Zato bo nujno poslati in štipendirati nekaj ljudi v šolo za socialne delavce, ko bo ustanovljena.

Druga je situacija pri delovanju terenskih socialno-zdravstvenih svetov, ki pa se manj ukvarjajo s problemom zdravstva, a več s vprašanji socialnega varstva. V teh svetih delajo največ gospodinje in upokojenci, manj pa je v njih uslužbencev in delavcev, zlasti pa se opaža nezainteresiranost prosvetnega in zdravstvenega kadra. V ilustracijo bodi povedano, da so med 222 člani terenskih socialno-zdravstvenih svetov 102 gospodinje, 51 upokojencev, 69 uslužbencev, med katerimi je le 5 prosvetnih in 8 zdravstvenih delavcev. Sicer imajo ti sveti mnogo dobre volje, so pa pri reševanju često nastrojeni precej subjektivistično. Treba jih bo kadrovsko ojačiti in jim nuditi strokovno izobrazbo.

Oblike socialne pomoči in kdo jo prejema

Odraslim osebam se daje socialna pomoč v dveh oblikah.

1. zaščita v domovih za stare in onemogle.

2. Izvendomska zaščita.

VABILO

na 50. skupno sejo mestnega zbora in zbora proizvajalcev MLO

Na podlagi 89. člena Zakona o ljudskih odborih mest in mestnih občin sklicujem

50. skupno sejo

mestnega zbora in zbora proizvajalcev Mestnega ljudskega odbora glavnega mesta Ljubljane, ki bo v petek dne 10. decembra 1954 ob 16.30 v sejni dvorani Magistrata, Ljubljana.

Predlagan je naslednji dnevni red:

1. Razprava o ukrepih glede imobilizacije presežnih sredstev po družbenem planu za leto 1954.

2. Razprava o problematiki preskrbe mesta z mlekom.

3. Poročilo o socialnem varstvu odraslih oseb na območju Ljubljane.

4. Razprava in sklepanje o ustanovitvi Centra za izvenarmadno vojaško vzgojo ljudstva.

5. Gospodarske zadeve.

6. Personalne zadeve.

Vsak ljudski odbornik ima pravico pismeno predlagati spremembo ali dopolnitev dnevnega reda.

Morebitno odsotnost javite skupščinski pisarni MLO, Kresija, soba št. 8 (telefon 21-343).

Predsednik MLO:
dr. Marijan Dermastia, l. r.

Izvendomska zaščita daje odraslim osebam razne vrste socialnih podpor. Te podpore se dajejo bodisi na podlagi posebnih zakonskih določil, ali po prosti presoji Tajništva za socialno varstvo.

Po zveznem zakonitem predpisu izplačuje MLO podporo žrtvam fašističnega terorja, ki so nepreskrbljene in nimajo nikakih dohodkov niti premoženja. Teh podpor izplačuje Tajništvo v 37 primerih v skupnem znesku 81.000 din mesečno.

Prav tako po zveznem predpisu izplačuje Tajništvo za socialno varstvo tako zvane kadrovske podpore otrokom tistih vojaških obveznikov, ki so na odsluženju kadrovskega roka in ki izpolnjujejo vse zakonite pogoje, predpisane za podpore te vrste. Trenutno je takih podpor 18 v mesečnem znesku 40.000 dinarjev.

Po prosti presoji priznava Tajništvo za socialno varstvo podporo iz sredstev MLO predvsem takim starim osebam, ki ostanejo brez sredstev za preživljanje, vendar ne po svoji krivdi in ki tudi nimajo svojcev, ki bi bili po zakonu dolžni te osebe preživljati. Prošnje za take podpore rešuje posebna komisija za podeljevanje socialnih podpor, ki je bila ustanovljena pri Svetu za socialno politiko MLO. Vsi podatki v prošnjah za te vrste podpor se točno preverijo ob sodelovanju terenskih socialnih zdravstvenih svetov, nakar se šele izda dokončna odločba o podelitvi oziroma odklonitvi podpore.

Po letih je bilo te vrste socialnih podpirancev:

leta 1951	1155
leta 1952	1032
leta 1953	988
leta 1954	877

Teh 877 podpirancev prejema pomoč v skupnem znesku din 1,949.100 mesečno.

Zneski, izplačani na račun socialne pomoči, kažejo stalno tendenco zviševanja. Tako je iz sredstev MLO Ljubljana za socialne pomoči bilo porabljeno:

leta 1948	17,216.000 din
leta 1949	13,185.000 din
leta 1950	19,991.000 din
leta 1951	12,305.806 din
leta 1952	41,578.851 din
leta 1953	34,432.724 din
leta 1954	37,500.000 din

Skupni znesek se je v pravkar prikazanih letih zviševal sorazmerno z zviševanjem stroškov za preživljanje.

Vse do leta 1950 je podeljeval socialne podpore tudi socialni fond OF, ki pa je bil razpuščen v tem letu.

Tajništvo za socialno varstvo podeljuje socialno pomoč naslednjim kategorijam oseb:

1. 262 takim starim in onemoglim osebam, ki so brez svojcev in brez vsakih sredstev za preživljanje. Tem izplačuje tajništvo podpore v višini din 838 tisoč 400 mesečno ali povprečno 3.200 din za osebo.

2. 543 starim in onemoglim osebam, ki žive sicer pri svojcih, pa jih le ti ne morejo v celoti vzdrževati. Tem izplačuje tajništvo mesečno 960.780 din ali povprečno 1.770 din na osebo.

3. 32 civilnim invalidom, ki niso zmožni, da bi se sami preživljali, v mesečnem znesku 89.920 din ali 2.810 din na osebo.

4. 40 upokojencem, ki imajo le minimalno pokojnino, s katero pa ne morejo kriti raznih izrednih in nepredvidenih izdatkov, v skupnem znesku 60.000 din mesečno, ali 1.500 din na osebo.

Prav tako izplačuje tajništvo podporo staršem ali rejnikom otrok, ki so socialno ogroženi. Tajništvo izplačuje trenutno 173 takih podpor v skupnem znesku 565.700 din. Te podpore so razdeljene na naslednje kategorije:

1. 38 otrokom pripornikov, ki so obsojeni na zaporne kazni, izplačuje tajništvo mesečno 74 tisoč 400 din ali povprečno 1.975 din na osebo oziroma otroka.

2. 47 otrokom pobeglih staršev v skupnem mesečnem znesku 66.800 din, ali povprečno 1.218 din mesečno na otroka.

3. 3 otrokom takih staršev, ki so na odsluženju kadrovskega roka, ki pa nimajo pravice do kadrovske podpore v mesečnem znesku 7.500 din.

4. popolnim sirotam v mesečnem znesku 52.400 din ali 2.757 din na osebo mesečno.

5. 120 socialno ogroženim otrokom v mesečnem znesku 221.400 din ali 1.845 din povprečno na otroka.

6. 16 nezakonskim otrokom v skupnem mesečnem znesku 21 tisoč 500 din ali 1. 535 din povprečno na otroka.

7. 25 otrokom pogrešanih staršev v skupnem mesečnem znesku 45.900 din ali povprečno 1.836 din na otroka.

8. Prav tako izplačuje tajništvo za socialno varstvo MLO podpore štirim družinam, ki imajo skupno 24 otrok in za katere starši sicer prejemajo otroški dodatek, vendar živijo v težkih socialnih prilikah. Ti otroci prejemajo mesečno 21.000 din ali 875 din na otroka.

9. 17 otrokom študentov v mesečnem skupnem znesku 21.500 din ali 2.441 din povprečno na otroka.

10. 7 otrokom vojnih vdov v mesečnem znesku din 9.500.— ali mesečno povprečno 1.355.— na osebo. Ti otroci sicer prejemajo otroški dodatek pri invalidnini, vendar pa so socialne prilike v teh družinah takšne, da jim je bilo nujno potrebno dodeliti še posebno pomoč.

Poleg tega izplačuje Tajništvo za socialno varstvo podpore tudi 32 tuberkuloznim starejšim bolnikom, ki so socialno slabo situirani. Mesečna vsota teh podpor znaša din 84.800.— ali povprečno din 2.650.— na osebo.

Poleg rednih podpor priznava Tajništvo za socialno varstvo tudi izredne socialne podpore posameznikom, ki so te podpore potrebni zaradi raznih nezgod, ki jih doletijo, dajejo pa se te podpore socialno šibkim družinam in posameznikom tudi za nabavo kuriva, ozimnice itd. Na račun izrednih socialnih podpor je bilo izdano:

v letu 1951	7,500.000.—
v letu 1952	3,322.000.—
v letu 1953	2,300.000.—

in to 561 upravičencem. Za izredne socialne podpore je bilo določeno v proračunu MLO za leto 1954 3,000.000 din, izplačano pa je bilo do 1. dec. t. l. 289 upravičencem 1,557.000 din. Enkratne izredne podpore se dajejo v višini od 3.000 do 6.000 din.

Vsem socialnim podpirancem plača Tajništvo za socialno varstvo v primeru potrebe tudi zdravila in zdravljenje v ambulantah in bolnišnicah. Do leta 1953 so se ti stroški plačevali iz republiškega proračuna, v letu 1953 pa je to breme prešlo na MLO. Za zdravljenje podpirancev je MLO izplačal v letu 1953 6,986.000 din.

Prav tako je v letu 1953 padlo na MLO breme plačevanja stroškov za zdravljenje nepremožnih oseb, katerim je treba stroške zdravljenja v bolnišnicah in drugih zdravstvenih ustanovah kriti v celoti ali deloma z ozirom na njihovo slabo socialno stanje. Prav tako je v letu 1953 prevzel MLO plačevanje stroškov za zdravljenje tistih oseb, ki bolujejo na (v zvezni uredbi iz leta 1947) določenih boleznih (na pr. infekcijske bolezni, otroške bolezni, spolne bolezni, itd.). Zdravljenje oseb, ki bolujejo na pravkar navedenih boleznih, mora plačati MLO ne glede na premoženjsko stanje bolnikov.

Za zdravljenje teh bolezni je MLO plačal v letu 1953 31,041.000 din. Tako je torej MLO Ljubljana v letu 1953 plačal za zdravljenje in zdravila socialnih podpirancev, socialno šibkih oseb in oseb, ki bolujejo na infekcijskih boleznih, preko 38 milijonov din.

Za leto 1954 pa je določeno v proračunu MLO v iste namene 32,000.000.— din. Od tega je bilo do 31. avg. 1954 porabljenih blizu 22,000.000 din.

Plačevanje zdravstvenih storitev tistim osebam, ki zaradi slabega socialnega stanja v celoti ali deloma ne morejo kriti stroškov zdravljenja, do letos ni bilo urejeno. Zato je MLO Ljubljana dne 22. marca t. l. izdal odlok o oprostitvah in olajšavah samoplačnikov za zdravstvene storitve na območju mesta Ljubljane.

Ali so vsi podpiranci upravičeni do podpore?

Takoj po imenovanju se je odbor za socialno pomoč poglobil v analizo problemov, ki so v zvezi s socialnimi podporami in je predvsem pregledal, če so vsi dosedanji prejemniki socialne pomoči res tudi upravičeni do prejemanja take pomoči. Izdelal je tudi pravilnik, po katerem se sedaj dodeljuje socialna pomoč. Pri svojem pregledu upravičencev je ugotovil, da je prejemalo socialno pomoč med drugim več študentov, otrok padlih belogardistov, po drugi strani pa vrsta potrebnih žen in staršev padlih borcev te pomoči ni prejemala. Take nepravilnosti je odbor odpravil.

Odbor je tudi ugotovil, da marsikateri otroci ne marajo vzdrževati svojih onemoglih staršev, ki so ostali brez sredstev za preživljanje, dasi bi jih mogli, in so jih na vse mogoče načine skušali naprtiti socialnemu skrbstvu. Tako je prejemala socialno pomoč na pr. Terezija Tomšič iz Ljubljane, Slomškova ul. 3, in tudi njen mož, čeprav sta imela 7 živečih, dobro situiranih otrok. Ko je skrbniški organ pozval te otroke, naj v večji meri skrbijo za starše, je le eden pristal, da bo prispeval za mater mesečno 500 din, ostali pa so zapisniško odklonili materi vsako pomoč. Povedano bodi, da je ena hčerka poročena z direktorjem neke šole, tudi sama zaposlena in da ravno ta najbolj kategorično odklanja materi vsako pomoč.

Starši največkrat take svoje otroke dosledno zagovarjajo in trdijo, da jih otroci niso sposobni niti dolžni podpirati. Treba bo na vsak način take otroke sodnijsko prisiliti, da bodo vzdrževali svoje starše, treba pa bo začeti tudi s prakso, da bodo taki otroci morali povrniti vse stroške, ki jih je s starši imelo socialno skrbstvo.

Precej skrbi povzročajo socialnemu skrbstvu mlajše osebe, ki so sicer polnoletne, pa često iz najrazličnejših vzrokov menjajo zaposlitve in se jim seveda le prečesto dogodi, da zaradi tega ostanejo brez vseh dohodkov, pa se potem obračajo za pomoč na socialno skrbstvo. Socialno skrbstvo skuša vse take osebe čimprej zaposliti, vendar se jih delovni kolektivi na vse mogoče načine branijo.

Dosti skrbi povzročajo socialnemu skrbstvu tudi poklicni delomržneži — alkoholiki, včasih pa tudi prostitutke. Prav ti so najbolj nadležni in najbolj vztrajni moledovalci za socialno pomoč. Socialno skrbstvo skuša take ljudi ob pomoči Biroja za posredovanje dela čimprej zaposliti. Dokler pa ne dobijo zaposlitve, pa jim nudi pomoč v obliki prehrane. Prvotno so se hranili v ljudski kuhinji, kjer pa so povzročali z neredi velike težave. Zato je socialno varstvo zanje organiziralo prehrano v prehodnem domu na Poljanski cesti. Ta rešitev pa po izkušnjah socialnega skrbstva ni ravno najbolj idealna in bi bilo treba misliti na ustanovitev posebne menze, kjer bi se taki podpiranci hranili.

Svoje čase je socialno skrbstvo dajalo podpirancem prehrambene bone, pa so jih ti navadno prodali ali zapili, hranili pa so se na frančiškanski porti, kjer se dnevno hrani do 30 takih oseb. Ob sedanjem načinu prehranjevanja teh podpirancev ima socialno skrbstvo vsaj garancijo, da bodo podpiranci pomoč dejansko izkoristili v svoj prid. Služba socialnega varstva tudi opaža, da nekateri okrajni ljudski odbori zelo malo skrbe za svoje socialne ogrožence. Ti ljudje se dostikrat zatekajo v Ljubljano, navadno z izgovorom, da tu iščejo zaposlitve in ker te seveda ne najdejo, prihajajo na socialno skrbstvo po pomoč. Često se zgodi, da pridejo po pomoč cele družine. Socialno skrbstvo takim družinam, pa tudi mladoletnikom, ki se zatečejo po pomoč, preskrbi vozne karte do kraja njihovega stalnega bivališča. Samskim osebam v takih primerih socialno skrbstvo ne nudi pomoči.

Na socialno skrbstvo se navadno obrnejo družine, katerih hranitelj mora nastopati zaporno kazen. Dasi zaporniki nekaj zaslužijo s svojim delom in je v zakonu o izvršitvi kazni točno določeno, kako naj se uporablja zaslužek zapornikov, se do sedaj ni dogodilo, da bi zapornik pošiljal družini za njeno preživljanje vsaj del svojih dohodkov. Zato bo treba to vprašanje čimprej rešiti.

Domska zaščita odraslih oseb

Od leta 1950 dalje razpolaga MLO Ljubljana **v svojih štirih domovih** za stare in onemogle **s 533 posteljami.** Do tega časa je imel MLO na razpolago več postelj za oskrbovance, kapaciteta domov pa se je po ukinitvi nekaterih domov za stare in onemogle v Ljubljani in preselitvi domov na Štajersko občutno zmanjšala.

Povprečna zasedba domov je 96% skupne kapacitete. Oba domova v Ljubljani sta stalno polno zasedena, zunanja domova pa imata običajno na razpolago vedno po nekaj postelj. Domovi starih in onemoglih služijo obenem za nekake rekonvalescente odnosno zdravstvene domove, saj je približno 36% vseh oskrbovancev nepokretnih.

Vsi štirje domovi imajo skupno 93 uslužbencev, na posameznega uslužbenca odpade 5,62 oskrbovancev.

Materialno so **vsi domovi dobro preskrbljeni.** Dom starih in onemoglih na Bokalcah se gradi še naprej, ostali trije domovi pa so potrebni le manjših investicijskih popravil.

MLO Ljubljana je od leta 1947 pa do konca leta 1953 investiral v domove starih in onemoglih preko 89 milijonov din, v letu 1954 pa preko 56 milijonov.

Do 1. julija 1954 je bil le dom starih in onemoglih v Jelšingradu ustanova s samostojnim finansiranjem, ostali trije domovi pa so bili proračunske ustanove. Po tem dnevu pa so vsi štirje domovi finančno samostojni zavodi. Oskrbnina znaša v domu starih in onemoglih na Poljanski cesti in v Jelšingradu po 5.000 din mesečno, v Gornji Radgoni 5000 din, na Bokalcah pa 6.400 din.

Polno mesečno oskrbnino plačuje v vseh štirih domovih le 58 oskrbovancev. Vsi drugi oskrbovanci plačujejo oskrbnino le deloma, dočim ostanek krije MLO iz proračunskih sredstev oziroma oskrbnino v celoti plačuje MLO. Vse do letošnjega leta je bil princip plačevanja oskrbnine tak, da je moralo oskrbovancu po plačilu oskrbnih stroškov ostati 1.000.— din za njegove osebne potrebe, letos pa je bilo postavljeno načelo, da mora oskrbovancu ostati za njegove osebne potrebe le 600.— din.

V domovih starih in onemoglih je trenutno 37 oskrbovancev iz drugih okrajev. Za 27 teh oskrbovancev plačujejo oskrbovalnino pristojni okrajni ljudski odbori, ostalih 7 primerov pa je še spornih.

Letos bodo oskrbovanci krili iz svojega 9,000.000.— din **oskrbnih stroškov, iz proračuna MLO pa bo za drugo polovico tega leta potrebnih še 19.400.000 din.** Socialno skrbstvo pa pregleduje plačilne zmožnosti vseh oskrbovancev in njihovih sorodnikov, ki so jih dolžni vzdrževati, in bo skušalo prispevke oskrbovancev zvišati, kjer bo to le mogoče.

Od leta 1950 dalje je MLO prispeval k oskrbnim stroškom v domovih za stare in onemogle naslednje vsote:

leta 1950	10.316.050.— din
leta 1951	12.124.149.— din
leta 1952	27.798.687.— din
leta 1953	35.731.000.— din
leta 1954	28,116.925.— din

V domove starih in onemoglih je bilo sprejeto letos skupno 117 ljudi, sprejem pa je bil odklonjen 19 prosilcem, 15 že sprejetih prosilcev pa je sprejem v dom odklonilo, ker jih ni bilo mogoče namestiti v ljubljanskih domovih. V zadnjem času prosilci vedno bolj odklanjajo sprejem v zunanje domove in ostajajo raje v Ljubljani, pa čeprav tu živijo v najbolj bednih prilikah.

Okoli 50% vseh letos sprejetih oskrbovancev je prišlo neposredno iz bolnišnice, ki ji močno primanjkuje prostora za rekonvalescente in je oskrbnina neprimerno dražja kot v domovih. Interna klinika je že več-

krat predlagala, da bi imela v domu na Bokalcah poseben trakt za svoje rekonvalescente, kar pa z ozirom na pičlo število postelj v domovih za onemogle ni mogoče.

Razvidno pa je iz tega, da bi bilo **potrebno** ob pomoči sosednjih okrajev **ustanoviti čimprej poseben dom za rekonvalescente.**

Zaradi dobre in sorazmerno cenene oskrbe v domovih se kaže vedno večje zanimanje za sprejem v te domove. Pogoji za sprejem v domove so bili precej široki in je bilo n. pr. v dom sprejet z izgovorom, da nima primernega stanovanja, marsikak prosilec, za katerega bi lahko poskrbeli njegovi svojci. Da bodo kriteriji pri sprejemu v domove starih in onemoglih čimbolj objektivni, je Svet za socialno varstvo ustanovil **posebno komisijo, ki odloča o sprejemu v domove.** Ta komisija je ugotovila, da nekateri otroci ne čutijo prav nikake odgovornosti in ljubezni do svojih staršev. Dokler jim starši morejo pomagati v gospodinjstvu, jih še nekako držijo doma, kasneje pa jih skušajo dostikrat prav na grde načine spraviti v domove, le da se jih rešijo. za vzdrževanje pa nočejo ničesar prispevati. Zato je začelo tajništvo za socialno varstvo po sklepu sveta izdajati odločbe o višini prispevka, ki so ga dolžni plačevati svojci oskrbovancev. Zoper te odločbe sta se v zakonitem roku pritožila le dva zavezanca.

Med drugim se je pritožil tudi dobro situiran višji uslužbenec, ki ima rednih mesečnih prejemkov 32.000 din in vse otroke preskrbljene, v pritožbi pa trdi, da ne more za svojo mater v domu prispevati ničesar.

Kako bomo odpravili še nekatere težave v domovih?

Velik problem v domovih starih in onemoglih je tudi v tem, da se upravniki ukvarjajo predvsem z materialnimi vprašanji, za duševno življenje oskrbovancev pa se ne brigajo. Zato bo treba čimprej poskrbeti, da pride v domove tak kader, ki bo znal življenje v domu res urediti tako, da bomo imeli oskrbovanci v domu občutek prave domačnosti. Strokovno znanje zaposlenega osebja bi bilo zato potrebno temeljito izpopolniti ali pa uslužbence domov zamenjati s poklicnimi socialnimi delavci.

Več kot doslej bi bilo potrebno misliti tudi na to, kako bi na čim primernejši način stare in onemogle zaposlili. Le-ti sicer opravljajo razna hišna dela, delajo na vrtu ali na ekonomijah, vendar pa to le več ali manj samoiniciativno, ne predstavljajo pa ta dela kake trajne primerne zaposlitve, ki bi bila oskrbovancem v razvedrilo.

Vsi oskrbovanci so ne glede na to, koliko so plačevali oskrbovalnice, prejemali za opravljeno delo posebne denarne nagrade. To se je v Jelšingradu izrodilo v tolikšne mere, da oskrbovanci niso bili pripravljeni opravljati več niti najmanjšega dela brez nagrade, pa četudi je bilo to njim samim v prid. Nagrade za najmanjše delo so zahtevali tudi taki oskrbovanci, ki jih je v celoti vzdrževal MLO iz svojih proračunskih srdstev, češ da jih »itak mora preživljati država«. Svet za socialno varstvo je ta problem obravnaval in je sklenil, da naj se nagrada, ki jo prejme oskrbovanec za delo, razdeli takole: 30% zaslužka naj dobi dom za kritje oskrbnih stroškov, če pa oskrbovanec plača polno oskrbnino, ostane ta del njemu; 30% zaslužka naj bi šlo v sklad za kulturne potrebe, in to za razvedrilo, 40% zaslužka pa obdrži oskrbovanec sam.

Da bi se oskrbovanci mogli čim pravilneje zaposliti, bi bilo potrebno, predvsem v ljubljanskih domovih, čimprej organizirati razne delavnice, predvsem za zaposlitev moških oskrbovancev, ženske pa naj bi se zaposlile predvsem z ročnimi deli. Potrebno pa bo seveda v domovih nastaviti posebne kvalificirane osebe, ki bi delo vodile.

Vse premalo je v domovih preskrbljeno za razvedrilo oskrbovancev.

Poseben problem v domovih starih in onemoglih predstavljajo tudi **duševno laže defektni oskrbovanci,** ki jih dom za duševno defektne v Hrastovcu in Bolnišnica za duševni bolezni ne sprejemata; ravno ti pa v domovih izzovejo nevšečnosti. Za take oskrbovance bi bilo treba čimprej ustanoviti poseben dom zaprtega tipa, ki naj bi bil republiškega značaja. So to predvsem mlajši ljudje, ki so še sposobni pod primernim nadzorstvom opravljati kakršnokoli delo in bi bil tak dom čestokrat za njih prav terapevtske vrednosti.

Vsi domovi starih in onemoglih imajo svoje upravne odbore. Ob ustanovitvi so bili vsi ti upravni odbori seznanjeni z vso problematiko. Svet za socialno varstvo jim je posebno polagal na srce, da naj se ne ukvarjajo le z gospodarskimi vprašanji, temveč naj se postopoma tudi čimbolj zanimajo za življenje in težave oskrbovancev. Nekateri upravni odbori so v tem pravcu že mnogokaj pokrenili. Poleg domov starih in onemoglih ima Ljubljana **še dom prehodnikov s kapaciteto 217 postelj,** ki so stalno zasedene. Večinoma pa ta dom ne služi svojemu namenu, t. j., da bi v njem prenočevali socialno ogroženi prehodni gostje, pač pa se je spričo težkih stanovanjskih prilik spremenil v zgolj stanovanjsko zgradbo. v kateri stanujejo ljudje, ki so v stalnem delovnem odnosu. Svet za socialno varstvo je že pokrenil, da bo nekaj postelj stalno na razpolago Biroju za posredovanje dela, kamor bo le-ta pošiljal ljudi, ki so trenutno brez zaposlitve in stanovanja. Tem ljudem je dom v prvi vrsti bil namenjen. Mesečna oskrbnina v tem domu znaša brez hrane 400 din.

Invalidsko varstvo

Vso skrb za invalidske upravičence po zakonu o VVI je v letu 1954 od republiške invalidske uprave prevzel invalidski odsek kot posebna delovna edinica Tajništva za socialno varstvo. Invalidsko zaščito prejema na področju MLO Ljubljana:

1174 osebnih invalidov,
27 mirnodobnih invalidov,
953 vdov,
1132 staršev padlih borcev,
251 sirot padlih borcev,
19 staršev umrlih mirnodobnih invalidov,
2 vdovi umrlih mirnodobnih invalidov,

skupno uživa invalidsko zaščito 3558 oseb.

Sredstva za invalidsko zaščito se v celoti črpajo iz zveznih kreditov. Osebnim invalidom z območja MLO Ljubljana se izplačuje mesečno 3,569.550 din invalidnin, mirnodobnim invalidom pa 103.808 din. Vdove prejemajo mesečno 1,213.004 din, starši padlih borcev 1,570.450 dinarjev, sirote padlih borcev pa 301.172 din. Invalidski dodatek prejema 173 oseb v znesku 576.000 din mesečno, otroških dodatkov pa so deležne 203 osebe v znesku 805.450 din mesečno. Vsa izplačila za invalidske prejemke znesejo mesečno 8,157.606 din.

Poleg tega pa izda invalidski odsek mesečno za zdravila za invalide in invalidske upravičence povprečno 60.000 din, bolniška oskrba znaša mesečno povprečno 451.500 din, ortopedski pripomočki 630.000 din, ambulantne storitve pa 107.000 din.

V invalidskem varstvu je pereče **vprašanje prekvalifikacije invalidov.** Ta se izvaja vse prepočasi. Glavni odbor ZVVI je v letu 1953 izvedel posebno anketo, ki je pokazala, da se želi v Ljubljani prekvalificirati le 26 invalidov. V tečaje za prekvalifikacijo pa se je kasneje od teh 26 invalidov javilo le 9 invalidov, kar kaže, da je interes invalidov za prekvalifikacijo zelo majhen. Temu je krivo predvsem to, da invalidska zaščita v prvih povojnih letih ni bila usmerjena v prekvalifikacijo. Ta pa je nujna, ker invalidom vrača občutek enakovrednosti in jih moralno dviga, poleg tega pa jim omogoča, da se aktivno vključujejo v današnje družbeno življenje.

Sredstva za prekvalifikacijo invalidov je do sedaj oskrbela organizacija VVI iz dobička invalidskih podjetij. Po reorganizaciji invalidskih podjetij pa to ni več mogoče in je zato nujno, da stroške prekvalifikacije prevzame v celoti skupnost.

Letos je bil ustanovljen **Zavod za rehabilitacijo invalidov,** ki pa ima do sedaj le oddelek za protetiko. Predviden je tudi oddelek za prekvalifikacijo, ki pa bo začel s svojim delom šele, ko bo nova stavba zavoda dograjena.

Invalidski odsek je pri svojem delu opazil, da je zdravstveno stanje vdov in otrok padlih borcev slabo. da so šolski uspehi otrok slabi, da poseča razne višje šole le majhno število partizanskih sirot itd. Zato je invalidski odsek izvedel anketo o materialnem položaju družin in vdov padlih borcev. Z anketo je bilo ugotovljeno, da znašajo povprečni prejemki zaposlenih vdov 5.949 din, povprečni prejemki nezaposlenih vdov pa 3.419 din mesečno. V 38 primerih znaša povprečni mesečni dohodek le od 2.000 do 3.000 din.

Vse vdove, ki so nezaposlene (teh je 240), imajo nepreskrbljene otroke. Od teh vdov je 57% bolnih, prav tako je bolnih 30% teh vdov. V zadnjem letu pa se je položaj **otrok padlih borcev** zboljšal v toliko, da imajo vsi taki otroci, **ki obiskujejo šolo in ki so socialno ogroženi, pravico do posebne štipendije.**

V težkem položaju so tudi vdove obrtnikov, ki so padli kot borci v NOV. Te žene prejemajo le 1.200 din invalidnine, za vsakega otroka še nadaljnjih 200 dinarjev invalidnine in otroški dodatek, kar pa vsekakor ne zadošča za preživljanje, ker v večini primerov te vdove nimajo pravice do invalidskega dodatka, ker ne dosegajo predpisane starostne dobe, zaposliti pa se tudi ne morejo, ker imajo otroke. Z zveznimi predpisi bo treba čimprej rešiti vprašanje invalidnin tistih vdov, katerih otroci so dopolnili 17. leto starosti in vdove zaradi prenizke starosti nimajo več pravice d. invalidnine.

Sorazmerno dobro oskrbljene so **popolne sirote padlih borcev.** Njihovi povprečni mesečni prejemki znašajo 5.466 din, zdravstveno stanje teh otrok je dobro, prav tako dobri so tudi šolski uspehi. Slabo zdravstveno stanje pa nahajamo pri tistih otrokih, katerih matere so se ponovno poročile. 48% teh otrok je obolelih, samo na TBC jih boluje 6.2%. Tudi njihovi šolski uspehi so slabi. To kaže, da se očimi za te otroke ne brigajo, matere pa posvečajo svojo skrb predvsem mlajšim otrokom iz drugega zakona.

Naloga množičnih organizacij, zlasti ZB, naj bi bila, da bi sistematično skrbele za družine padlih borcev, posebno pa za otroke le-teh. Le tako bo mogoče rešiti včasih res pereča vprašanja, ki se pojavljajo v družinah padlih borcev.

Potrebni ukrepi

Da bi bilo delo na področju socialne zaščite starejših oseb čimbolj uspešno, bi bilo potrebno čimprej storiti naslednje ukrepe:

1. Čimprej bi bilo treba ustanoviti šolo za socialne delavce, katere ustanovitev že pripravlja Svet za zdravstvo in socialno politiko LRS. Iz te šole bodo prihajali socialni delavci, ki se bodo s pridobljenim strokovnim znanjem lahko uspešno spoprijeli s problemi socialnega varstva. MLO Ljubljana naj bi, da si zagotovi prepotrebni kader, že takoj ob stanovitvi štipendiral 10 študentov.

2. Takoj bi bilo treba kadrovsko izpopolniti terenske socialno-zdravstvene svete, na katere se socialno varstvo predvsem opira pri svojem delu, in to s pritegnitvijo politično razgledanih ljudi, zlasti pedagogov in zdravstvenih delavcev. Za to naj predvsem poskrbijo ljudski odborniki in terenski odbori SZDL. Sveta za zdravstvo in socialno politiko MLO Ljubljana bosta za člane terenskih socialno-zdravstvenih svetov prirejala čimveč strokovnih predavanj.

3. Sindikalne organizacije, delavski sveti in upravni odbori podjetij naj posvečajo več pažnje osebnemu življenju in vzgoji svojega članstva. Zlasti naj skrbijo za zdravo družinsko življenje svojih članov in vzgojo (n. pr. borba proti kriminalu, alkoholu, prostituciji, skrb za družinsko življenje, stanovanja, redne prehrane itd.) ter širše razumevanje za vključevanje invalidov in ljudi, ki predstavljajo socialne primere. Sindikalne organizacije, upravni odbori in delavski sveti naj določijo posebnega človeka, ki bi se ukvarjal s temi vprašanji in te forume seznanjal z vsemi problemi, ki jih opaža pri svojem delu, v večjih podjetjih pa bi bilo umestno za tako delo nastaviti posebnega socialnega delavca.

4. Za nezaposlena dekleta naj bi se ustanovil poseben dom, kjer bi imele v času nezaposlenosti vso skrbo in vzgojo. S tem bi preprečili delomrznost in prostitucijo, v katero taka dekleta navadno zabredejo

5. Organizirati je treba široko mrežo permanentnih gospodinjskih tečajev po terenih ob pomoči Zavoda za napredek gospodinjstva in družbenih organizacij. Ti tečaji bi imeli predvsem nalogo usposabljati mlada dekleta za dobre gospodinje.

6. Potrebno bi bilo tudi razširiti dejavnost raznih uslužnostnih podjetij, ki bi razbremenila žene — matere, ki so sicer zaposlene; n. pr. raznih gospodinjskih servisov, pralnic itd.

Prav tako bi bilo potrebno čimprej začeti borbo za pobijanje alkoholizma. Ukrepi, ki bi jih bilo treba v tej borbi čimprej storiti, so zlasti tile:

a) razširiti bi bilo prodajno mrežo cenenih in dobrih brezalkoholnih pijač;

b) dosledno bi bilo treba zabraniti točenje alkoholnih pijač izven za to primernih lokalov, n. pr. na trgu, na raznih dvoriščih in podobno.

KATERA KMEČKA GOSPODARSTVA SO OPROŠČENA DOHODNINE OD ZGRADB

Vse davkoplačevalce, ki plačujejo dohodnino od zgradb, obveščamo, da je Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane izdal sklep o določitvi meje okoliša mesta, izven katerega se kmečka gospodarstva oprostijo dohodnine od zgradb.

Ta sklep se glasi:

1. Mestni ljudski odbor glavnega mesta Ljubljane določa mejo okoliša mesta izven katerega se stavbe kmetijskih družin oprostijo dohodnine, ki jih te družine uporabljajo za stanovanje svojih članov, za živino, kmetijsko orodje in kmetijske pridelke.

2. Meja okoliša mesta poteka od križišča Zaloške ceste in poti na Fužine preko polja ob meji občine Polje do konca pokopališča ob Tomačevski cesti. Od tu preko polja do odcepa ceste do Stožice na Titovi cesti, nato po Titovi cesti do gostilne Ruski car, potem po Poljski poti do križišča na Vodovodni cesti pri mestnem vodovodu. Od navedenega križišča na Gutsmanovo ulico, na Šišensko cesto in Večno pot. Po Večni poti čez polje na Pokljukarjevo ulico do križišča Pokljukarjeve ulice [illegible] ceste na Brdo. Po Cesti na Brdo do križišča te ceste in železniške proge Ljubljana—Trst. Po železniški progi do mostu čez Gradaščico. Od tu v ravni črti čez polje na Cesto v Mestni log. Po Cesti v Mestni log na Cesto na Loko do Malega Grabna. Po Malem grabnu do Ljubljanice, nato po Ljubljanici nazaj do Kamničevega štradona. Po Kamničevem štradonu preko Ižanske ceste do Galjevice, nato po cesti na Galjevico do Dolenjske železniške proge. Po železniški progi do tovarne »Utensilia« in nato preko Golovca do mostu čez Grubarjev kanal na koncu Poljanske ceste. nato po Grubarjevem kanalu do križišča na Zaloški cesti in poti na Fužine.

3. V spornih primerih ugotovi davčna komisija po zaslišanju organa kmetijske službe pri MLO dejanski stan, mejno črto samo pa korigira skupščina MLO.

OLO LJUBLJANA-OKOLICA

POROČILO FINANČNE INŠPEKCIJE

O PREGLEDU KMETIJSKIH POSESTEV

Na podlagi sklepa XIII. seje Sveta za gospodarstvo OLO Ljubljana-okolica so bila pregledana naslednja kmet. posestva: Kmet. posestvo »Pšata«, Kmet. posestvo OZZ »Cankarjevo« Verd, Kmet. posestvo OZZ Boštanj, Kmet. posestvo OZZ Brest, Kmet. posestvo OZZ Logatec.

Splošno stanje kmet. posestev je:

1. STANJE KNJIGOVODSTVA

Od pregledanih kmet. posestev imajo dober odn. zadovoljiv računovodski kader: Pšata, Logatec in Boštanj. Na posestvu **Brest od 1. julija sploh nimajo računovodje**, te posle opravlja zasilno kmetijski tehnik. Finančna inšpekcija je ugotovila, da bi bilo nujno **na posestvu Verd zamenjati** dosedanjega računovodjo zaradi nesposobnosti in malomarnega odnosa do dela in zaupanih mu nalog. Na posestvu Brest bi bilo treba dobiti računovodjo, ker pa bo to zaradi oddaljenosti težko, bi bilo najbolje če bi OZZ z instrukcijami strokovno usposobila sedanjo moč.

Sposobnost in strokovnost se odraža v knjigovodstvu. Knjigovodstvo je neažurno, nepregledno in nepravilno vodeno na posestvih Verd in Brest, vendar so bile pomanjkljivosti ugotovljene tudi pri ostalih posestvih. Trenutno je od pregledanih posestev najslabše stanje v knjigovodstvu posestvo Brest, kjer niso bili izvršeni niti popravki bilance za l. 1953.

Računovodje, odnosno knjigovodje na kmetijskih posestvih so v mnogih ozirih na slabšem kot njihovi vrstniki v industriji ali v drugih gospodarskih panogah. Manjka namreč ustrezna literatura o knjigovodstvu kmet. posestev, ni pa tudi nobenih navodil v tem smislu. Zaradi maloštevilnosti in raztresenosti kmet. posestev pa tudi niso ustvarjene možnosti medsebojne konzultacije.

2. OSNOVNA SREDSTVA

Ena izmed ugotovitev, ki velja za vsa kmet. posestva (z izjemo pri posestvu Pšata), je neurejenost osnovnih sredstev. Ta nepravilnost obstoji deloma v nezajemanju odn. nepravilnem zajemanju sprememb v stanju osnovnih sredstev, deloma pa v nepravilnem poslovanju z njimi. Register osnovnih sredstev in matični list osnovnih sredstev večinoma posestva še niso uvedla, kolikor pa obstaja, ni pravilno voden. Nekatera posestva opravičujejo pomanjkanje evidenc s tem, da revalorizacija ni dokončna in da bo potrebno izvršiti razne popravke. Ker vsa posestva pričakujejo ponovno ocenitev osn. sredstev, predlaga fin. inšpekcija, da se to izvrši pred zaključkom poslovnega leta, ker sicer ne bo možno sestaviti točen obračun amortizacije in obresti na osnovna sredstva, ter s tem obračun proizvodnje in dohodka za l. 1954.

Kmetijsko posestvo Boštanj je od KDZ Grosuplje v likvidaciji prevzelo osnovna sredstva na temelju odločbe OZZ Ljubljana-okolica, posestvo pa del v odločbi navedenih osnovnih sredstev zaradi slabega stanja ni hotelo prevzeti, po drugi strani pa je prevzelo osnovna sredstva, ki v odločbi niso bila navedena. Kakor se OZZ Ljubljana-okolica pred izdajo odločbe o prenosu osnovnih sredstev ni posvetovala s posestvom, tako tudi posestvo ni obvestilo OZZ o svojem prevzemu, ki odstopa od odločbe ter bo to popravilo šele na intervencijo finančne inšpekcije. Posestvo Brest je prodajalo osnovna sredstva privatnikom, in sicer v obliki kompenzacije za nakup drugega osnovnega sredstva. Račun s strani privatnika ni bil izdan in registriran, s čimer je bilo storjenih več prekrškov hkrati.

Kmetijska posestva ne odvajajo izkupičkov od prodane živine v namenske sklade, temveč jih izkazujejo na posebnem kontu, da bi jih ob koncu leta kompenzirali z lastnim finansiranjem, ki izhaja iz prirasta pri živini. Tak postopek pa ni pravilen. Posestvo Logatec se pritožuje nad administracijo ObLO, ki prenaša zemljo, ki jo je uporabljalo, v privatne roke, pri čemer pa posestva ne vprašajo in niti ne obvestijo. Posestvo se ne protivi spremembi lastninskih odnosov, temveč se le pritožuje nad načinom izvedbe, ki škoduje ugledu posestva.

Od pregledanih posestev so Pšata, Verd in Brest proglašena za poskusne obrate ter s tem oproščena plačevanja amortizacije. V zadevnem republiškem odloku pa nista bili imenovani posestvi Logatec in Boštanj. Kolikor ne bosta naknadno prejeli ustrezne odločbe, bo treba obračunati amortizacijo za vse leto nazaj, kar bo imelo porazne posledice za finančni uspeh teh posestev.

S tem, da se kmetijska posestva oproščajo plačevanja amortizacije, pa še ni rešeno vprašanje finansiranja potreb, ki se običajno krijejo iz amortizacijskega sklada. Po okrožnici Centrale NB je sicer investicijsko vzdrževanje dovoljeno knjižiti v breme materialnih stroškov, če za to ni ustreznih skladov, vendar s tem še ostaja odprto vprašanje finansiranja večjih investicijskih del, za katera investicijski kredit ni na razpolago, dela pa so nujna.

Dalje je problematično pri kmet. posestvih tudi odplačevanje investic. kreditov. Sredstva za plačilo anuitet se namreč formirajo iz dobička, ta pa je pri večini kmet. posestev problematičen. Kljub pomanjkljivi evidenci je bilo ugotovljeno, da so oz. bodo v kratkem zapadle v plačilo anuitete, n. pr.:

Kmet. posestvo Brest 688.895.— do 31. okt.

Kmet. posestvo Pšata 1,478.000.— do 31. dec.

Kmet. posestvo Boštanj 289.000.— do 31. dec. itd.

Kmet. posestvom ne preostane nič drugega, kakor da si za odplačilo starih inv. posojil nabavijo nova ali pa prejmejo dotacijo za odplačevanje zapadlih anuitet, v kolikor nimajo lastnih sredstev.

3. PLAČNI SKLAD

Kmetijska posestva se često pritožujejo nad nizko obračunsko plačo, ki znaša 6.800 din na mesec. Te pritožbe pa niso povsem utemeljene, kajti ta obračunska plača velja samo za mesece, v katerih je predpisan 8-urni delavnik, t. j. november, december, januar in februar. V mesecih z 10 urnim delavnikom, t. j. od aprila do septembra se pa mesečna obrač. plača giblje do 8.580 din. Kmet. delavci pa ne dobivajo samo plače v denarju, ampak po starem običaju tudi v materialni obliki, kot na primer jabolčnik, kruh in pod. Končno pa dobivajo običajno v brezplačno uporabo tudi manjše komplekse zemlje, ki jo obdelujejo, poslužujoč se delovnih sredstev posestva. V Logatcu so n. pr. dajali do nedavnega v najem celo strnjene komplekse zemljišč v bližini posestva in sicer po približnih cenitvah okoli 4 ha, čeprav je postavljeno načelo, da se v tak namen oddaja le obrobna zemljišča. Takšno postopanje ni samo v nasprotju z Uredbo o plačah delavcev in uslužbencev, temveč je tudi škodljivo za uspeh kmet. posestva. Če bi se striktno držali Uredbe o plačah, bi morale vse dajatve v naturi, ki sicer niso prepovedane, bremeniti plačni sklad.

Kmet. posestva štejejo v obračunski plač. sklad vse izvršene ure, kar pa ni pravilno. Zgolj po uredbi bi smela upoštevati le ure normalnega delavnika, dočim bi za izvršene nadure morala imeti dovoljenje od OLO, da jih lahko vštejejo v obračunski plačni sklad. Posestvo je v zmoti, ako hoče umetno dvigovati obrač. plač. sklad nad plačami po tar. pravilniku in si na ta račun izposlovati odobrenje za vračunanje nadur. Z zviševanjem obrač. sklada nad plačami po tar. pravilniku si namreč brezpotrebno zvišuje stroške in obveznost za plačevanje soc. zavarovanja ter s tem manjša dobiček. Drugače je pa seveda pri onih posestvih, ki so prenesla iz l. 1953 v tek. leto izgubo v obliki preveč izplačanih plač. Ta posestva naj bi si skušala izposlovati odobrenje za vštevanje toliko nadur v obrač. plačni sklad, da bi lahko z njimi pokrili presonalno izgubo. Ni namreč misliti na to, da bi lahko ta posestva pokrila preneseno izgubo iz ev. ostvarjenega dobička. Kar se tiče prenesene izgube je pripomniti, da se ta v letošnjem letu avtomatično poveča za 45 %, t.j. za obračunano soc. zavarovanje v smislu čl. 21 Navodila za uporabo kontnih planov.

Od pregledanih kmet. posestev so izkazovala v l. 1953 preveč izplačane plače sledeča posestva:

Kmetijsko posestvo Logatec 868.319.— din

Kmetijsko posestvo Verd 517.492. — din

Kmetijsko posestvo Brest 1,210.703.— din

OZZ Ljubljana okolica je nakazovala v tek. letu iz svojih sredstev dotacije za pospeševanje kmetijstva. Kmet. posestvo Verd pa n. pr. trdi, da je bila ta dotacija namenjena za pokritje izgube v preteklem letu. Po mišljenju fin. inšpekcije se s takimi namenskimi dotacijami nikakor ne morejo pokrivati direktno izgube pri poslovanju v preteklem letu. Ako pa se takšne dotacije knjižijo kot izredni dohodek, sploh ne morejo vplivati na pokrivanje izgube, ker je ves event. dobiček namenjen za plačilo anuitet, odn. pri poskusnih obratih za formiranje amortizacijskega sklada.

Delo v kmetijstvu je sezonskega značaja in zahteva v poletnih mesecih večje število zaposlenih kot pozimi. Kmet. posestvi Verd in Logatec se pa v tem pogledu pritožujeta, ker so njihove stanovanjske zgradbe zasedene po drugih in zaradi tega ne moreta priti do sezonskih delavcev. Posestvom je to v škodo, ker z lastnimi stalnimi delavci ne morejo izvršiti vsega dela, prav tako pa morajo tudi plačevati za svoje stalne delavce soc. zavarovanje po stopnji 45 % in ne 10% kot pri sezonskih delavcih. Končno pa morejo tudi imeti za vštevanje nadur stalnih delavcev ki delajo namesto sezoncev odobrenje s strani OLO, sicer bi morala pokriti te plače iz dobička.

4. USPEH POSLOVANJA

Kmet. posestva imajo po novih predpisih enoletno obračunsko dobo. Dobiček, odn. izgubo namreč lahko točno ugotavljamo le ob koncu leta, ko so v glavnem prodani vsi pridelki, izvršena inventura ter na tej osnovi omogočen obračun stroškov. Pred zaključkom leta namreč pri večini kmet. posestev ni mogoče ugotoviti proizvodnje po količini, ker ni ustreznih tehtnic in časa. V takih primerih se celotna proizvodnja lahko ugotavlja samo retrogradno na podlagi seštevka vseh izvršenih prodaj in zaloge ob koncu leta. Brž ko manjkajo količinski pokazatelji, pa tudi ni mogoče med letom realno obračunati stroškov, ki odpadejo na realizirane proizvode ter s tem ugotoviti fin. uspeh časovnega razdobja pred potekom poslovnega leta. Iz istega razloga je tudi težko dajati napovedi o višini dobička, odn. izgube ob koncu leta, če nočejo imeti značaj golega ugibanja.

Kmet. posestva so v svojem planu za l. 1954 ob danih inštrumentih izkazala poslovno izgubo. Ta pa nikakor ne bo dejansko tako visoka, kot so jo posestva izkazala. Prvi razlog leži v spremembi inštrumentov s tem, da so bila nekatera posestva imenovana za poskusne obrate in s tem oproščena plačevanja amortizacije. To jim bo omogočilo izkazati znatno manjšo izgubo, če ne celo dobiček. S tem pa seveda po drugi strani za njih problematika ni rešena, ker bodo imela ob koncu leta nepokrito lastno finansiranje zaradi prirasta na teži živine in ev. drugih investicij. Prav tako ne bodo imela sredstev za odplačevanje anuitet. Ona posestva ki ne bodo oproščena plačevanja amortizacije, pa bodo brezpogojno izkazala izgubo najmanj v taki višini, kot znaša njihova obveznost do nje. Letna izguba pa bo tudi pri teh posestvih manjša od one, ki so jo planirala in sicer zaradi delno večje proizvodnje, kot je bila predvidena po planu in zaradi delno višjih tržnih cen prodanih artiklov. Ker se je pa ponekod spet višja proizvodnja pokazala le kot rezultat višjih stroškov (večja uporaba umetnih gnojil in močnih krmil itd.) je težko v naprej predvideti vpliv tega faktorja na končni letni dohodek, oz. dobiček.

Razlog, da kmet. posestva planirajo izgubo in da jo manjšajo le z nenormalnim izpuščanjem nujnega elementa strukture cene (t. j. amortizacije) je v nesorazmerju med relativno nizkimi tržnimi cenami in relativno visokimi proizvodnimi stroški. To dejstvo, ki ne omogoča brez injekcij in intervencije od zunaj obstoj in razvoj kmet. posestev, je narodnogospodarski problem in ga ni mogoče rešiti v okviru posameznega obrata. Delno pa je mogoče izboljšati finančno stanje z uvedbo take evidence, ki bi omogočala analizo rentabilnosti posameznih [illegible] tur odn. vrst dejavnosti in s [illegible] preusmeritev proizvodnje s [illegible] ljem večje ekonomičnosti.

Po praksi v preteklih letih je dohodek v kmetijstvu [illegible] tavljal kot razlika med [illegible] vodnimi stroški in plansko [illegible] pri gotovih izdelkih ter še [illegible] razlika med plansko ceno in [illegible] seženo tržno ceno pri prod[illegible] izdelkih. Ta način pa je bil [illegible] polnoma napačen, ker kme[illegible] stvo ne more biti izjema v [illegible] merjavi z ostalimi panogami [illegible] rodnega gospodarstva, kjer [illegible] dohodek oz. dobiček ugot[illegible] le na osnovi prodanih pro[illegible] dov. Dosedanji način ugota[illegible] nja fin. rezultata v kmetij[illegible] je omogočal s poljubnim na[illegible] ljanjem planskih cen, ki so [illegible] ljale tudi za reprodukcijski [illegible] terial, manevrirati z doseže[illegible] dohodkom ter izkazati v en[illegible] letu izgubo na račun dobiče[illegible] prihodnjem letu. Navodilo [illegible] uporabo kontnih planov pa se [illegible] nedvomno pove, da se pri in[illegible] ni realizaciji upošteva le deje[illegible] ske stroške ter da se dohod[illegible] odn. dobiček formira le od [illegible] aliziranih proizvodov. Zato [illegible] treba kmet. posestva opozo[illegible] v kolikor s tem že niso na[illegible] kočem. Prav tako je pa tudi [illegible] trebno, da bi ob inventuri [illegible] koncu leta bili prisotni strok[illegible] njaki ali pa, da bi vsaj OZ[illegible] povezavi z GZZ objavila o[illegible] kmetijskim proizvodom, po [illegible] terih naj bi posestva ocenje[illegible] svoje zaloge.

Za leto 1955 pa vztraja fina[illegible] na inšpekcija na tem, da je [illegible] trebno s strani OLO izdati že [illegible] konca tek. leta odločbe o [illegible] kakšne kalkulacije naj sestav[illegible] jo kmet. posestva v smislu čl. [illegible] Uredbe o knjigovodstvu. P[illegible] vsem je treba poudariti nuj[illegible] točnega vodenja količinske [illegible] dence po posameznih artik[illegible] Za večja posestva odn. za [illegible] ki razpolagajo z boljšim k[illegible] govodskim kadrom, pa naj [illegible] se prepisalo zajemanje stros[illegible] po stroškovnih mestih in s[illegible] škovnih nosilcih, s čimer bi [illegible] omogočilo preciznejšo kalk[illegible] cijo in na njeni osnovi učink[illegible] tejšo ekonomsko analizo.

Finančna inšpekcija O[illegible]

MLO LJUBLJANA

POROKE

V soboto, 27. novembra so [illegible] Ljubljani poročili:

Geolog Cvetoslav Germovšek [illegible] dipl. geolog Rozalija Zora [illegible] selc; podporočnik JLA Petko [illegible] lojkovič in gospodinja Djur[illegible] ka Trninić; trgovski pomoč. Ja[illegible] Stefanec in trg. vajenka Vi[illegible] Martinčič; stroj. tehnik Emil [illegible] banja in frizerska pomoč. Ma[illegible] Kolenc; mizar Maks Petek [illegible] krojačica Stanislava Kolenc; [illegible] tromehanik Alojz Rivo in dela[illegible] Anka Rumenovič; čevljar. po[illegible] Anton Hočevar in študentka L[illegible] mila Golob; uslužbenec Julij [illegible] in uslužbenka Ljudmila Pav[illegible] čevljar. pomoč. Franc Retel[illegible] pletilja Antonija Bradač; [illegible] stroj. fakultete Franc Urh in [illegible] meščenka Mirjana Tavčar; [illegible] trotehnik Ciril Martinc in ple[illegible] Ana Kotar; podoficir JLA St[illegible] slav Jordan in delavka Alo[illegible] Krištof; oficir LM Anton Se[illegible] in navijalka Hela Debeljak; [illegible] lezostrugar Ivan Jančar in Da[illegible] ka Martinčič; tehnik Her[illegible] Kralj in nameščenka Marija [illegible] jak; mizar Janez Ferjan in [illegible] lavka Alojzija Gačnik; [illegible] Roman Antolin in študentka [illegible] nja Podlunšek; delavec [illegible] Poterbin in šivilja Ana Mat[illegible] zdravnik dr. Zdenko Milič in [illegible] teljica Marija Stular; telefo[illegible] Janez Povirk in šivilja Ma[illegible] Zupančič; elektrotehnik A[illegible] Grajžl in knjigovodkinja Vida [illegible] lak; štud. kemije Jožef Mark[illegible] nameščenka Aleksandra Vih[illegible] soboslikar Ivan Zajec in de[illegible] Jožefa Luzar; precizni meh[illegible] Svetozar Blaganje in blagajn[illegible] ka Frančiška Uran; vodnik [illegible] Janez Celar in kroj. pomoč. [illegible] da Jerše.